

Ο Άγιος Βασίλειος, γεννημένος το 330μ.Χ. στη Νεοκαισάρεια του Πόντου από γονείς ευγενείς με δυνατό χριστιανικό φρόνημα, έμελλε να γίνει Μέγας πνευματικός διδάσκαλος και κορυφαίος θεολόγος και Πατέρας της Εκκλησίας, αφού η χριστιανική του ανατροφή και η πνευματική του πορεία τον οδήγησαν στην Θεία θεωρία του Αγίου Ευαγγελίου, και στην αυστηρή ασκητική ζωή, παράλληλα με το ποιμαντικό, παιδαγωγικό και φιλανθρωπικό του έργο.

Ο πατέρας του Βασίλειος ήταν καθηγητής ρητορικής στη Νεοκαισάρεια και η μητέρα του Εμμέλεια απόγονος οικογένειας Ρωμαίων αξιωματούχων. Στην οικογένεια εκτός από το Βασίλειο υπήρχαν άλλα οκτώ παιδιά. Μεταξύ αυτών, ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης, ο Όσιος Ναυκράτιος ασκητής και θαυματουργός, η Οσία Μακρίνα και ο Άγιος Πέτρος, Επίσκοπος Σεβαστείας.

Τα πρώτα γράμματα, τού τα δίδαξε ο πατέρας του. Συνέχισε τις σπουδές του στην Καισαρεία της Καππαδοκίας, στην Κωνσταντινούπολη και στην Αθήνα. Εκεί σπούδασε γεωμετρία, αστρονομία, φιλοσοφία, ιατρική, ρητορική και γραμματική. Οι σπουδές του διήρκεσαν τεσσεράμισι χρόνια. Η ασκητική του ζωή ξεκίνησε ήδη από τα χρόνια όπου φοιτούσε στην Αθήνα. Ο σοφός δάσκαλος του Εύβουλος εντυπωσιασμένος από την αυστηρή νηστεία, του Αγίου, και μετά την παραίνεση του, λέγεται ότι έγινε Χριστιανός.

Συμφοιτητές του ήταν και δύο νέοι που έμελλε να διαδραματίσουν σπουδαίο ρόλο στην ιστορία. Ο ένας, φωτεινό ο Άγιος και Μέγας Πατέρας της Εκκλησίας ο Θεολόγος Γρηγόριος και ο άλλος μελανό στον αντίποδα, προδότης του Ιησού, ειδωλολάτρης και διώκτης των Χριστιανών, ο Ιουλιανός ο Παραβάτης. Κατά την διάρκεια αυτών των ετών, ο Άγιος Βασίλειος και ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος ανέπτυξαν μεγάλη και ισχυρή φιλία. Ταυτόχρονα με τις σπουδές τους, είχαν ιεραποστολική δράση. Διοργάνωναν χριστιανικές συγκεντρώσεις, στις οποίες ανέλυαν θρησκευτικά ζητήματα. Ίδρυσαν επίσης και τον πρώτο φοιτητικό χριστιανικό σύλλογο.

Επέστρεψε στην Καισαρεία το καλοκαίρι του 356μ.Χ. και συνεχίζοντας την παράδοση του πατέρα του, έγινε καθηγητής της ρητορικής. Το 358 μ.Χ. επηρεασμένος από το θάνατο του αδερφού του μοναχού Ναυκρατίου, καθώς και με την παρότρυνση της αδερφής του

Μακρίνας, βαπτίζεται Χριστιανός, και αποφασίζει να αφιερώσει τον εαυτό του στην ασκητική πολιτεία. Αποσύρθηκε λοιπόν σε ένα κτήμα της οικογενείας του στον Πόντο. Χαρακτηριστικό της μεγαλοψυχίας του είναι, ότι μετά την βάπτισή του δώρισε στους φτωχούς και στην εκκλησία το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του. Το φθινόπωρο του ίδιου έτους ξεκινά ένα οδοιπορικό σε γνωστά κέντρα ασκητισμού της Ανατολής, Αίγυπτο, Παλαιστίνη, Συρία και Μεσοποταμία, επιθυμώντας να συναντήσει πολλούς ασκητές και μοναχούς για να γνωρίσει τον τρόπο ζωής τους. Όταν γύρισε στο Πόντο από το ταξίδι αυτό, μοίρασε και την υπόλοιπη περιουσία του και αποσύρθηκε στο κτήμα του επιθυμώντας να ζήσει πλέον ως μοναχός. Εκεί έγραψε τους: «Κανονισμούς δια τον Μοναχικόν βίον», κανόνες που ρυθμίζουν την ζωή στα μοναστήρια μέχρι τις μέρες μας. Με την υψηλή του κατάρτιση στην Ορθόδοξη Πίστη και τον ασκητικό, θαυμαστό του βίο, η φήμη του Αγίου Βασιλείου εξαπλώθηκε με τον καιρό σε όλη την Καππαδοκία. Έτσι και ο Μητροπολίτης της Καισαρείας Ευσέβιος πραγματοποιώντας την Θεία Βούληση αλλά και αυτή των χριστιανών της περιοχής, χειροτόνησε το 364 μ.Χ. τον Άγιο Βασίλειο πρεσβύτερο. Το 370 μ.Χ., μετά τον θάνατο του Ευσεβίου και σε ηλικία 41 ετών, τον διαδέχθηκε ο Άγιος Βασίλειος στην επισκοπική έδρα, με τη συνδρομή του Ευσεβίου επισκόπου Σαμοσάτων και του Γρηγορίου επισκόπου Ναζιανζού. Επίσκοπος πλέον, ο Άγιος Βασίλειος αντιμετώπισε την προσπάθεια του Αυτοκράτορα Ουάλη να επιβάλει τον Ομοιανισμό (ρεύμα του Αρειανισμού), επικοινωνώντας μέσω επιστολών με τον Μέγα Αθανάσιο, Πατριάρχη Αλεξανδρείας και τον Πάπα Ρώμης Δάμασο. Στον τόπο του, στην περιφέρεια της δικής του ποιμαντικής ευθύνης είχε να αντιμετωπίσει την έντονη παρουσία του αρειανικού στοιχείου και άλλων κακοδοξιών. Από τις επιστολές του φαίνονται οι προσπάθειες που κατέβαλε για την καταπολέμηση της σιμωνίας των επισκόπων, για την ανάδειξη αξίων κληρικών στο ιερατείο, καθώς και για την πιστή εφαρμογή των ιερών κανόνων από όλους τους πιστούς και φανερώνεται επίσης η ποιμαντική φροντίδα στα αποκομμένα και περιθωριοποιημένα μέλη της Εκκλησίας.

Στην οικουμενική Εκκλησία ο Μέγας Βασίλειος ουσιαστικά αναλαμβάνει τα πνευματικά ηγία από το Μέγα Αθανάσιο, ο οποίος γηραιός πλέον, αποσύρεται από την ενεργό δράση. Εργάζεται συνεχώς για την επικράτηση των ορθόδοξων χριστιανικών αρχών και υπερασπίζεται με σθένος το δογματικό προσανατολισμό της Οικουμενικής Συνόδου της Νίκαιας.

Ο Άγιος Βασίλειος, βοηθούσε πάντοτε τους αδικημένους και κουρασμένους, τους πεινασμένους και τους αρρώστους, ανεξάρτητα από το γένος, τη φυλή και το θρήσκευμα. Έτσι το όραμά του το έκανε πραγματικότητα ιδρύοντας ένα πρότυπο και για τις μέρες μας κοινωνικό και φιλανθρωπικό σύστημα, τη «Βασιλειάδα». Ένα ίδρυμα που λειτουργούσε νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο και ξενώνας για την φροντίδα και ιατρική περίθαλψη των φτωχών αρρώστων και ξένων. Τις υπηρεσίες του τις πρόσφερε το ίδρυμα δωρεάν σε όποιον τις είχε ανάγκη. Το προσωπικό του ιδρύματος αυτού ήταν εθελοντές που προσέφεραν την εργασία για το καλό του κοινωνικού συνόλου. Ήταν ένα πρότυπο και σε άλλες επισκοπές και στους πλουσίους ένα μάθημα να διαθέτουν τον πλούτο τους με ένα

αληθινά χριστιανικό τρόπο. Πραγματικά είναι άξιο θαυμασμού η έμπνευση που είχε ο Άγιος Βασίλειος ,τον 4ο αιώνα μ.Χ. να ιδρύσει και να λειτουργήσει ένα τέτοιο ίδρυμα - πρότυπο.

Καταπονημένος από την μεγάλη δράση που ανέπτυξε σε τόσους πολλούς τομείς ,εναντίον των διαφόρων κακοδοξιών και ειδικά της αιρέσεως του Αρειανισμού, μη διστάζοντας πολλές φορές να αντιταχθεί με την εκάστοτε πολιτική εξουσία, με όπλα του την πίστη και την προσευχή, με τα κηρύγματα και τους λόγους του, με τα πολλά ασκητικά και παιδαγωγικά συγγράμματα, καθώς και την ασκητική ζωή του ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας παραδίδει το πνεύμα στο Θεό την 1η Ιανουαρίου του 379 μ.Χ. σε ηλικία 49 ετών. Ο θάνατός του βυθίζει στο πένθος όχι μόνο το ποιμνιό του αλλά και όλο το χριστιανικό κόσμο της Ανατολής. Στην κηδεία του συμμετέχει και ένα πλήθος ανομοιογενές από άποψη θρησκευτικής και εθνικής διαφοροποίησης. Το υψηλής σημασίας θεολογικό και δογματικό του έργο καθώς και η λειτουργική και πρωτότυπη ανθρωπιστική του δράση, είναι η μεγάλη παρακαταθήκη που μας άφησε. Η μνήμη του τιμάται από την Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία την 1ην Ιανουαρίου. Από το 1081μ.Χ. ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως - Νέας Ρώμης Ιωάννης Μαυρόπουλος (ο από Ευχαΐτων) θέσπισε έναν κοινό εορτασμό των Τριών Ιεραρχών, Βασιλείου του Μεγάλου, Ιωάννη του Χρυσοστόμου και Γρηγορίου του Θεολόγου, στις 30 Ιανουαρίου, ως προστατών των γραμμάτων και της παιδείας.

Με σοφία, στο απολυτικό του αναφέρεται η φράση «... τα των ανθρώπων ήθη κατεκόσμησας...». Και ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, στον Επιτάφιο για τον καλό και Μέγα φίλο του Άγιο Βασίλειο, αποδίδει σ' αυτόν, με την ποιητική και βαθιά στοχαστική ματιά του, το χαρακτηρισμό «παιδαγωγός της νεότητας»

Ο Μ. Βασίλειος, εκτός των άλλων θαυμάσιων και Θείας εμπνεύσεως έργων του, έγραψε και την εκτενή και κατανυκτική Θεία Λειτουργία, που, μετά την επικράτηση της συντομότερης Θείας Λειτουργίας του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου, τελείται 10 φορές το χρόνο:

την 1η Ιανουαρίου (όπου γιορτάζεται και η μνήμη του),

τις πρώτες πέντε Κυριακές της Μ. Τεσσαρακοστής,

τις παραμονές των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων,

την Μ. Πέμπτη και το Μ. Σάββατο.

Λίγα θαυμαστά γεγονότα από τον βίο του Αγίου

Ιουλιανός ο Παραβάτης

Όταν ο Ιουλιανός ο παραβάτης, ο ασεβής και διώκτης των Χριστιανών, θέλησε να πάει στην Περσία να πολεμήσει πέρασε κοντά από την Καισαρεία. Ο Άγιος Βασίλειος γνωρίζοντας τον από την Αθήνα όπου ήταν συμφοιτητές πήγε μαζί με τον λαό να τον τιμήσει. Ο Ιουλιανός απαίτησε να του δωρίσει, αφού ο Άγιος δεν είχε τίποτε άλλο, τρεις από τους κριθαρένιους άρτους του. Ο Άγιος το έκανε και ο Ιουλιανός διέταξε τους υπηρέτες να ανταμείψουν τη δωρεά και να δώσουν χόρτο από το λειβάδι. Ο Άγιος Βασίλειος βλέποντας την καταφρόνηση του βασιλιά του είπε «εμείς, βασιλιά ότι μας ζήτησες από κείνο που τρώμε σου το προσφέραμε κι εσύ μας αντάμειψες από κείνο που τρως». Τότε ο Ιουλιανός θύμωσε πάρα πολύ και απείλησε, ότι όταν θα επιστρέψει από την Περσία νικητής, θα κάψει την πόλη και τον λαό θα τους πάρει δούλους. Όσο για τον ίδιο τον Άγιο Βασίλειο θα τον ανταμείψει όπως πρέπει.

Ο Άγιος Βασίλειος όταν πήγε στην πόλη ζήτησε από το λαό να μαζέψουν ότι πολύτιμο είχαν και να το αποθηκεύσουν κάπου έως ότου επιστρέψει ο φιλοχρήματος Ιουλιανός για να του το προσφέρουν. Ίσως κι έτσι κατευνάσουν την οργή του.

Όταν έμαθε ότι επιστρέφει ο άφρων βασιλιάς, ο Άγιος Βασίλειος ζήτησε από τους πολίτες να προσευχηθούν και να νηστεύσουν τρεις μέρες. Μετά όλοι μαζί ανέβηκαν στο δίδυμον όρος της Καισαρείας όπου στη μια από τις δύο κορυφές ήταν ο ναός της Υπεραγίας Θεοτόκου. Εκεί προσευχόμενος ο Άγιος είδε σε οπτασία, μια μεγάλη ουράνια στρατιά, να κυκλώνει το όρος και στη μέση να κάθεται σε θρόνο μια γυναίκα (η Παναγία) και να δοξάζεται, η οποία γυναίκα είπε στους αγγέλους να της φέρουν τον Μερκούριο για να φονεύσει τον Ιουλιανό, τον εχθρό του υιού της. Έπειτα είδε τον Μάρτυρα Μερκούριο να φθάνει οπλισμένος μπροστά στην βασίλισσα των Αγγέλων κι όταν εκείνη τον πρόσταξε αυτός να φεύγει γρήγορα. Κατόπιν προσκάλεσε τον Άγιο Βασίλειο και του έδωσε ένα βιβλίο που ήταν γραμμένη όλη η δημιουργία της κτίσεως κι έπειτα του ανθρώπου. Στην αρχή του βιβλίου ήταν η επιγραφή «Είπε» και στο τέλος του βιβλίου εκεί που έγραφε για την πλάση του ανθρώπου ήταν η επιγραφή «Τέλος». Μόλις είδε την οπτασία αυτή ο Άγιος ξύπνησε.

Το νόημα της οπτασίας του βιβλίου, ήταν ότι ο Άγιος Βασίλειος έγραψε, όντως, ερμηνεία στην Εξαήμερον του Μωϋσέως στην οποία διηγείται, πως ο Θεός εποίησε τον ουρανό, την γη, τον ήλιο, την σελήνη, τη θάλασσα, τα ζώα και όλα τα αισθητά κτίσματα. Όταν όμως, έμελλε να γράψει και για την έβδομη ημέρα κατά την οποία ο Θεός έπλασε τον Αδάμ και την Εύα, τότε ο Μέγας αυτός Άγιος άφησε την τελευταία του πνοή στη γη και πήγε στους ουραμούς να συναντήσει τον Κύριον του που με δύναμη αγάπησε και που γι' Αυτόν μέσα σε πολύ σύντομο διάστημα που έζησε έπραξε τόσα πολλά και τόσο μεγάλα. Το έργο του συμπλήρωσε κατόπιν ο αδελφός του ο Άγιος Γρηγόριος ο Αρχιεπίσκοπος Νύσσης, που έγραψε για την έβδομη ημέρα της πλάσεως του ανθρώπου.

Όταν ο Άγιος είδε την οπτασία, πήγε στην πόλη με μερικούς κληρικούς, στο Ναό του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Μερκουρίου, όπου μη βρίσκοντας το λείψανο του Αγίου και τα όπλα του που φυλάσσονταν στον Ναό έναν αιώνα αφότου μαρτύρησε επί της βασιλείας του Βαλεριανού και Βαλερίου, κατάλαβε τι είχε συμβεί κι έτρεξε αμέσως στο λαό να τους ειδοποιήσει ότι ο άφρων Ιουλιανός φονεύθηκε.

Βλέποντας το θαύμα οι Χριστιανοί και την παρρησία του Αγίου Βασιλείου δεν θέλησαν να πάρουν πίσω την περιουσία που είχαν αποθηκεύσει για τον τύραννο Ιουλιανό. Ο Άγιος όμως αφού τους επαίνεσε για την πράξη τους, το ένα τρίτο του ποσού τους το έδωσε και τα υπόλοιπο ποσό το διέθεσε για να κτίσουν πτωχοτροφεία, ξενοδοχεία, νοσοκομεία, γηροτροφεία και ορφανοτροφεία.

Ουάλης

Μετά τον Ιουλιανό τον παραβάτη, βασίλευσε ο θεοσεβής Ιοβιανός μόνο για ένα χρόνο και κατόπιν τη βασιλεία παρέλαβαν ο Ουαλεντιανός και ο αδελφός του Ουάλης που ήταν αιρετικός, οπαδός του Αρειανισμού και διώκτης των Ορθοδόξων Χριστιανών. Ο Ουάλης αφού πήρε με το μέρος του όλους τους επισκόπους, θέλησε να κάμψει και τον Μέγα Βασίλειο που έμαθε ότι ήταν ανένδοτος. Έστειλε δύο δικούς του ανθρώπους, οι οποίοι με απειλές προσπάθησαν να αποδεχθεί ο Άγιος τις αιρετικές και βλάσφημες δοξασίες του Αρείου. Ο ένας, μάλιστα ο άρχοντας Μόδεστος αφού γύρισε άπραγος στον βασιλιά του είπε ότι, ευκολότερο είναι να μαλακώσει κανείς το σίδηρο παρά την γνώμη του Βασιλείου. Ακούγοντας αυτά ο βασιλιάς Ουάλης θέλησε να πάει ο ίδιος στον Μέγα Βασίλειο. Αυτό και έκανε. Ήταν η μεγάλη εορτή των Θεοφανείων, όταν έφθασε ο βασιλιάς στον Ναό. Εκεί είδε την τάξη και την ησυχία των Χριστιανών που παρακολουθούσαν, τον Άγιο Βασίλειο να τους διδάσκει, σεμνός, απέριττος, με λόγο δυνατό, γεμάτο σοφία και χάρη του Αγίου Πνεύματος. Ο βασιλιάς έδειξε να μετανιώνει κι αφού μίλησε με τον Άγιο, έφυγε.

Οι Αρειανοί Αρχιερείς, όμως και πάλι μετέβαλαν τη γνώμη του βασιλιά και τον έπεισαν να εξορίσει τον Άγιο. Όρισε τότε ο βασιλιάς να συντάξουν ένα κείμενο με την απόφαση της εξορίας του Αγίου. Όμως, βλέποντας ότι το χέρι εκείνου που θα έγραφε την απόφαση της εξορίας, ξεράθηκε και το ίδιο του το παιδί αρρώστησε βαριά, κάλεσε τον Άγιο να προσευχηθεί. Και κείνος μόνο που είδε το παιδί το ίασε. Και τον Μόδεστο, ακόμη γιάτρευσε που και κείνος κινδύνευε να πεθάνει. Αυτά είδε ο βασιλιάς και γύρισε στο θρόνο του.

Ο βασιλιάς Ουάλης αργότερα, θέλησε να χωρίσει την επαρχία της Καππαδοκίας σε δύο επαρχίες, με έδρα την Καισάρεια στη μία και τα Τύανα στην άλλη. Οι επίσκοποι αιρετικοί όπως ήταν βρήκαν ευκαιρία, γιατί συνέχεια φιλονικούσαν με τον Άγιο Βασίλειο να χωρίσουν και τις Μητροπόλεις σε δύο, ορίζοντας δικό τους Μητροπολίτη στα Τύανα. Τότε ο Άγιος με ταπεινωση τους είπε ότι η Εκκλησία δεν έχει υποχρέωση να ακολουθεί την βασιλεία, αλλά η βασιλεία την Εκκλησία, ούτε είναι πρόπον να χωρίζουν οι Μητροπολίτες, οι μιμητές του Χριστού επειδή χώρισαν οι έπαρχοι. Δεν τον άκουσαν όμως οι επίσκοποι και όρισαν Μητροπολίτη Τυάνων κάποιον Ανθιμον. Κι όχι μόνο αυτό αλλά έκλεψαν και κάποια κτήματα του Ναού του Αγίου Ορέστου που ήταν στη δικαιοδοσία του Αγίου Βασιλείου. Ο Άγιος ως μιμητής Χριστού, ειρήνευσε και αρκέσθηκε στην επαρχία της Καισαρείας. Βλέποντας ο Θεός την υπομονή του, σύντομα τιμώρησε τον Μητροπολίτη Τυάνων Ανθιμον και ενώθηκαν

και πάλι οι επαρχίες. Τότε είναι καθώς λένε ότι χειροτόνησε ο Άγιος Βασίλειος τον Άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο Επίσκοπο στα Σάσιμα.

Αργότερα πάλι, με περίσσιο θράσος οι Αρειανοί επίσκοποι και με την άδεια του βασιλιά Ουάλη εκδίωξαν τον Ορθόδοξο Αρχιερέα της Νίκαιας και τους Χριστιανούς της πόλης και κατέλαβαν τον Μητροπολιτικό Ναό. Τότε έδρασε γι' άλλη μια φορά ο Μέγας αυτός Άγιος της Εκκλησίας μας και αφού πήρε την άδεια του βασιλιά να διευθετήσει όπως αυτός ήθελε με τον τρόπο του, αρκεί να είναι δίκαιος και για τα δύο μέρη, έφθασε στη Νίκαια και είπε να σφραγίσουν τον Ναό και οι Ορθόδοξοι και οι Αρειανοί και αφού προσευχηθούν πρώτα οι οπαδοί του Αρείου, εάν ανοίξουν οι πύλες να πάρουν αυτοί τον Ναό, εάν όμως όχι να προσευχηθούν οι Ορθόδοξοι και εάν ανοίξουν οι πύλες να τους δοθεί και πάλι ο Ναός εάν όχι να πάει στους Αρειανούς. Συμφώνησαν όλοι και περισσότερο οι Αρειανοί αφού πλεονεκτούσαν στη περίπτωση που δεν άνοιγαν οι πύλες. Έτσι κι έγινε. Προσευχήθηκαν πρώτα οι Αρειανοί, για τρεις ημέρες. Πώς να τους ακούσει ο Υιός του Θεού, όταν αυτοί τον υβρίζουν; Οι πύλες και βέβαια έμειναν κλειστές. Μετά προσευχήθηκαν οι Ορθόδοξοι με τον Άγιο Βασίλειο στο Ναό του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Διομήδους, που ήταν κοντά στον Μητροπολιτικό Ναό. Κατόπιν ο Άγιος Βασίλειος με όλο το πλήθος των Ορθοδόξων Χριστιανών πήγαν στο Μητροπολιτικό Ναό και όταν ακούσθηκε ο Μέγας Βασίλειος να λέει «Ευλογητός ο Θεός των Χριστιανών εις τους αιώνας των αιώνων», έσπασαν οι μοχλοί και οι κλειδαριές και οι πύλες άνοιξαν. Μετά από αυτό το θαύμα ο Ναός επανήλθε στους Ορθοδόξους και πολλοί από τους πιστούς του Αρείου έγιναν Ορθόδοξοι.

Όσιος Εφραίμ ο Σύρος

Μαθαίνοντας ο Όσιος Εφραίμ ο Σύρος, τα θαύματα του Αγίου Βασιλείου, παρακάλεσε τον Θεό να του αποκαλύψει ποιος είναι ο Άγιος. Είδε τότε στήλη πυρός που έφθανε μέχρι τον ουρανό και άκουσε μια φωνή να λέει «Εφραίμ, Εφραίμ, καθώς την πυρίνην ταύτην στήλην, τοιούτος είναι ο Μέγας Βασίλειος». Τότε γρήγορα έφυγε από την έρημο παίρνοντας μαζί του ένα διερμηνέα που να μιλάει την Ελληνική και Συριακή γλώσσα και πήγε να βρει τον Άγιο Βασίλειο. Έφθασε την ημέρα της εορτής των Θεοφανείων, όταν την ώρα εκείνη λειτουργούσε ο Μέγας Βασίλειος και βλέποντας ο Όσιος Εφραίμ τα λαμπρά και πολύτιμα άμφια τα οποία φορούσε ο Άγιος Βασίλειος, θέλησε να φύγει γιατί νόμιζε ότι μάταια πήγε. Τότε έστειλε, ο Άγιος Βασίλειος ένα διάκονο να βρει στη δυτική πύλη τον Όσιο Εφραίμ και να τον φέρει στο ιερό. Ο Όσιος δεν θέλησε να πάει λέγοντας στον διάκονο, ότι μάλλον πλανήθηκε ο Αρχιερέας, γιατί αυτοί είναι ξένοι. Έστειλε πάλι τον διάκονο ο Άγιος Βασίλειος λέγοντας του να του πει «Κύριε Εφραίμ, ελθέ εις το Άγιον Βήμα, διότι σε καλεί ο Αρχιεπίσκοπος». Κατάλαβε έτσι ο Όσιος ότι στήλη πυρός ήταν ο Μέγας Βασίλειος και πήγε στο Άγιο Βήμα και αφού τον ασπάσθηκε συνομίλησε μαζί του για πνευματικά θέματα και θεία νοήματα.

Μια χάρη σου ζητώ, Αγιε Δέσποτα του είπε μέσω του διερμηνέα του ο Όσιος εφραίμ, να προσευχηθείς στον Κύριο μας να μου χαρίσει το Πανάγιο Πνεύμα την δύναμη να μιλήσω Ελληνικά. Προσευχήθηκε ο Άγιος Βασίλειος μαζί με τον Όσιο Εφραίμ και να το θαύμα. Ο Όσιος πραγματικά μίλησε Ελληνικά. Κατόπιν ο Άγιος Βασίλειος χειροτόνησε τον Όσιο Εφραίμ Ιερέα και τον διερμηνέα του Διάκονο.

Μιμητής Χριστού

Όταν κάποτε παρατήρησε τον τοπικό άρχοντα για μία αδικία που έκανε σε μια χήρα γυναίκα, κι αφού ο άρχοντας δεν συμμορφώθηκε, αναγκάστηκε ο Άγιος να του πει, ότι όπως έμενε ασυγκίνητος στις εκκλήσεις αυτής της αδικημένης γυναίκας έτσι κάποιοι θα μένουν ασυγκίνητοι όταν αυτός ο ίδιος θα έχει την ανάγκη τους. Έτσι έγινε όταν ο βασιλιάς του έδειξε την οργή του, οδηγώντας τον σιδηροδέσμιο οι στρατιώτες του στις πόλεις για να πληρώσει τις αδικίες που είχε κάνει. Τότε κατάλαβε την πρόρρηση του αγίου και παρακάλεσε τον Άγιο Βασίλειο και τον Θεό να τον λυπηθεί. Ο αμνησικάκος Άγιος προσευχόμενος στον Θεό και μόνο με την ευχή του ηρέμησε το βασιλιά και μετά από έξι μέρες αφ' ότου ο δυστυχής άρχοντας παρακάλεσε τον Άγιο Βασίλειο έφθασε γράμμα από το βασιλιά όπου τον ελευθέρωνε. Μ' αυτό τον τρόπο συνετίσθηκε ο άρχοντας κι αναγνώρισε την καλωσύνη του Αγίου τον οποίο κι ευχαρίστησε. Και στη γυναίκα που είχε αδικήσει έδωσε διπλάσιο το ποσό.

Προς το τέλος της επίγειας πορείας του, καθώς μετέβαινε στην Εκκλησία, μια αμαρτωλή γυναίκα έπεσε στα πόδια του ρίχνοντας ένα γράμμα στο οποίο έγραψε τις αμαρτίες της, γιατί ντρεπόταν η ίδια να τις ξεστομίσει και κλαίγοντας παρακαλούσε τον Άγιο να το διαβάσει και να συγχωρήσει τις αμαρτίες της. Ο Άγιος την παρηγόρησε, και είπε ότι μόνο ο Κύριος συγχωρεί τις αμαρτίες μας. Φιλεύσπλαχνος, όπως ήταν, κρατούσε το γράμμα σ' όλη τη διάρκεια της Θείας Λειτουργίας. Στο τέλος κάλεσε τη γυναίκα και της επέστρεψε το γράμμα. Εκείνη μόλις το άνοιξε δεν βρήκε τίποτε γραμμένο, παρά μόνο ένα σημείο όπου αναφέρει ένα θανάσιμο αμάρτημά της. Κλαίγοντας πάλι τον παρακαλούσε να την λυπηθεί και να προσευχηθεί και πάλι στο Θεό να τη συγχωρήσει. Ο Άγιος Βασίλειος τότε της είπε να πάει αμέσως στην έρημο να βρει τον Όσιο Εφραίμ και να δεηθεί αυτός, στον Θεό για το αμάρτημα της. Η γυναίκα χωρίς να χρονοτριβήσει με την ευχή του Αγίου πήγε αμέσως στην έρημο. Εκεί βρήκε τον Όσιο Εφραίμ κι αφού του διηγήθηκε την ιστορία της, τον παρακάλεσε θερμά.

Ο Όσιος όμως της αρνήθηκε, λέγοντας της να πάει στον Άγιο Βασίλειο όπου οι δικές του δεήσεις έσβησαν τις αμαρτίες της έτσι αυτός πάλι μπορεί να δεηθεί στον Κύριο και για τη μία αμαρτία που έμεινε. Να το κάνει σύντομα όμως γιατί ο Άγιος σε λίγο πεθαίνει. Εκείνη μόλις το άκουσε έφυγε τρέχοντας να προλάβει ζωντανό τον Άγιο. Όταν έφθασε, όμως η δύστυχη βρήκε το φέρετρο του και πλήθος κόσμου πάνω του. Έκλαιγε και φώναζε,

ρίχνοντας το γράμμα στα πόδια του Αγίου είπε σε όλους την ιστορία. Κλαίγοντας έλεγε ότι ο Άγιος μπορούσε να δεηθεί και γι' αυτή την αμαρτία αλλά την έστειλε σε άλλον. Ένας Ιερέας τότε θέλησε να δει στο γράμμα για ποια αμαρτία μιλούσε η γυναίκα. Και τότε να το θαύμα. Δεν υπήρχε στο γράμμα τίποτε γραμμένο.

Κατά την τελευταία μέρα πάλι της ζωής του ο Άγιος και Μέγας Βασίλειος έκανε Χριστιανό τον Εβραίο γιατρό και φίλο του Ιωσήφ καθώς και όλη του την οικογένεια με θαυμαστό τρόπο. Αφού ο γιατρός τον επισκέφθηκε, ρώτησε ο Άγιος να του πει πόσες ώρες του μένουν. Αυτός πιάνοντας τον σφυγμό του, του είπε ότι μένουν λίγες ώρες, κι ότι στη δύση του ηλίου θα πεθάνει. Ο Άγιος τότε του είπε ότι αν ζήσει μέχρι την επόμενη ημέρα τι θα κάνει. Ο Ιωσήφ του είπε ότι αν συμβεί κάτι τέτοιο να πεθάνει ο ίδιος. Καλά το λες του είπε ο Άγιος να πεθάνεις την αμαρτία και να ζήσεις εν Χριστώ. Δέχθηκε ο Ιωσήφ γιατί ήταν αδύνατο με τους φυσικούς νόμους να συνέβαινε κάτι τέτοιο. Όταν έφυγε ο Εβραίος, προσευχήθηκε ο Άγιος Βασίλειος στον Θεό να του παρατείνει τη ζωή και για να δώσει την πραγματική ζωή στο φίλο του Ιωσήφ και στην οικογένεια του και για να προλάβει να έρθει εκείνη η δυστυχισμένη γυναίκα, που έστειλε στην έρημο στον Όσιο Εφραίμ. Ο Θεός άκουσε τη δέηση του αγαπημένου δούλου του. Την επόμενη ημέρα το πρωί ζήτησε να του φέρουν τον Εβραίο γιατρό. Εκείνος αμέσως πήγε στο σπίτι του Αγίου νομίζοντας ότι θα τον βρει νεκρό. Βλέποντας όμως ότι ο Άγιος Βασίλειος ήταν ζωντανός χωρίς καν σφυγμό και ζωή στις φλέβες του έπεσε στα πόδια του κι αναγνώρισε τον αληθινό Θεό και Σωτήρα Ιησού Χριστό. Σε λίγο ο ίδιος ο Άγιος βάπτισε τον Ιωσήφ με το όνομα Ιωάννη και όλη του την οικογένεια.

Γύρω στις δέκα ρώτησε πάλι ο Άγιος τον φίλο του «Κύριε Ιωάννη πότε θα πεθάνω;» κι εκείνος του απάντησε «όταν ορίσεις εσύ Δέσποτα»

Η Θεία Λειτουργία του Μεγάλου Βασιλείου

Κατανοώντας ο Άγιος Βασίλειος τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί και στον κλήρο και στο λαό, να παρακολουθήσουν την μακρά Θεία Λειτουργία και τις ευχές προς τον Θεό, στην όλη ακολουθία του Αγίου Ιακώβου του αδελφοθέου, παρακάλεσε τον Κύριο με νηστεία και προσευχή να του φανερώσει τον τρόπο να βοηθήσει τους πιστούς. Ο τρόπος, θαυμαστός, όπως μόνο σε έναν Μεγάλο διδάσκαλο, Πατέρα και Άγιο της Εκκλησίας θα ταίριαζε. Σε οπτασία, λοιπόν, είδε ο Άγιος, ο σοφότατος Βασίλειος, τον Κύριο με τους Αποστόλους, να τελεί την Θεία Μυσταγωγία, λέγοντας τις ευχές όχι όπως ακριβώς είναι γραμμένες στη Θεία λειτουργία του αδελφοθέου Ιακώβου, αλλά συντετμημένες με τέτοιο τρόπο, όπως τις συνέθεσε κατόπιν ο Άγιος στη Θεία Λειτουργία του.

Απολυτίκιο. Ήχος α'.

Εἰς πάσαν τὴν γῆν ἐξήλθεν ὁ φθόγγος σου,

ὡς δεξαμένην τὸν λόγον σου

δι' οὐ θεοπρεπῶς εδογμάτισας,

τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἐτράνωσας,

τὰ τῶν ἀνθρώπων ἤθη κατεκόσμησας,

Βασιλειον ιεράτευμα, Πάτερ όσιε,

Χριστόν τον Θεόν ικέτευε,

δωρήσθαι ημίν το μέγα έλεος.

<http://www.impantokratoros.gr/D59C1345.el.aspx>